

ÇOCUK GÜVENLİĞİ

POLİTİKA VE PROSEDÜR BELGESİ

İÇİNDEKİLER

• Çocuk Güvenliği Politikası	1
• Politika Belgesi	
1. Amaç ve Kapsam.....	2
2. Temel İlkeler.....	3
3. Temel Kavramlar	4
4. Temel Politik Yaklaşımlar	8
5. İlgili Referans Kaynaklar	12
• Çocuk Güvenliği Prosedürleri	
Sorumlular	13
1. Koruma ve Önleme Prosedürleri	14
2. Davranış Kuralları.....	16
3. Bildirim ve Yanıtlama Prosedürleri.....	16
4. Hesap Verebilirlik ve İzleme	17
5. EKLER.....	18

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği

Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedür Belgesi

ÇOCUK GÜVENLİĞİ POLİTİKASI

Çocuk Güvenliği Politikası, bir kurumun çocukları her türlü hak ihlalin-den, ihmal ve istismar riskinden korumak üzere uygun ortamı sağlamaya yönelik sunduğu bir taahhüt belgesidir. Bu belge; kurumda çalışan kişiler, sürdürülen operasyonlar, sunulan hizmetler ve yürütölen programlar kapsamında çocuk haklarının güvence altına alındığının taahhüdünü, buna ek olarak çocukları her türlü riskten koruma, bunun için iş birliği yapma ve çocukların güvenliği hakkında bir endişe oluştuğunda bu endişeyi ilgili kuruluşlara bildirme ve sonuçlarını takip ederek zararı en aza indirme sorumluluğunu içerir.

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'nin (CŞMD) yürüttüğu çalışmalar temel olarak yetişkinlere yönelik olsa da, dolaylı yararlanıcıları arasında gençler ve çocuklar da bulunmaktadır. Derneğin yürüttüğu programların direkt temas ettiği kitleler çocuklar ve gençlere temas eden yetişkinler olmakla birlikte, programların nihai amacı çocuk ve gençleri şiddetten korumaktır. Yanı sıra, derneğin sunduğu şiddet ve istismar sonrası destek ve yönlendirme hizmeti cinsel istismar ve flört şiddetine yönelik başvuruları da kapsamaktadır.

Dernek; çocukların kişisel bilgilerine, fotoğraflarına, vaka detaylarına ulaşabilir olmak, doğrudan çocuk ve gençlerle çalışan kurum ve uzmanları içerik ve yaklaşım odağında desteklemek, gençlere yönelik dijital bilgi ve materyal üretmek, savunuculuk faaliyetleri dolayısıyla çocukların ve gençlerin yaşamını etkileyecek politikalar üretilmesine katkı sağlamak gibi faaliyet alanları ile çocuk ve gençlerle dolaylı temas alanı oluşturur.

Bu bağlamda dernek yürüttüğu çalışmaların, ürettiği politik argümanların, sunduğu hizmetlerin ve medyadaki çocuk ve genç temsiliyetinin çocuklar için herhangi bir risk teşkil etmediğinden ve etmeyeceğinden; uygulamalar sırasında ortaya çıkabilecek ya da gözlemlenebilecek herhangi bir risk / zarar durumunda zarar artmadan müdahale edilebilecek bildirim mekanizmalarının bulunduğundan emin olmak üzere Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürler Belgesini hazırlamaya karar vermiştir.

Bu politika belgesi, derneğin tüm ekip olarak katılım sağladığı Hayata Destek Derneği Çocuk Güvenliği Eğitim Programı'nın tamamlanmasının ardından hazırlanmıştır ve Kasım 2021 tarihinde CŞMD Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır. Belge, 2024 yılında gözden geçirilmiş ve gerekli güncellemeler yapılarak Kasım 2024 tarihinde yeniden yürürlüğe girmiştir. Güncelleme sürecindeki katkı ve desteği için İnter Dayanışma'ya teşekkür ederiz.

AMAÇ VE KAPSAM

Bu belgenin amacı;

a) CŞMD'nin çocuğa yönelik cinsel istismar ve çocuğun her türlü sömürüsüne karşı kurumsal politik yaklaşımını ortaya koymak,

b) Derneğin çocuk ve gençlik çalışmalarının yürütülmesi ve geliştirilmesinde ayrımcılık yapılmaksızın katılımcılık, erişilebilirlik, kapsayıcılık ve kesişimsellik ile en üstün fayda için çocuğun öncelikli yararının gözetildiğinden emin olmak,

c) Dernek çalışan, operasyon ve programlarının çocuğa ve çocukların haklarına yönelik bir ihlal içermediğine, çocuklara zarar vermediğine dair bir taahhüt sunmak,

d) Derneğin birlikte çalıştığı topluluklar ve paydaşlar bünyesinde çocuk güvenliğine ilişkin gözlemediği her türlü riskin ilgili makamlara bildirilmesine aracılık etmek,

e) Dernek sorumluluğunda gerçekleşebilecek ihmal, istismar ya da hak ihlali durumlarını takiben izlenecek net bir yönerge sunmak,

f) Bu politika belgesinin ve davranış kurallarının ihlali söz konusu olduğunda, takip edilecek süreçte derneğin ve kişilerin sorumluluklarını belirlemektir.

Bu belgede yer alan ilke ve uygulamalar tüm CŞMD çalışanlarını, dernek organlarını (Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu üyeleri ve yedekleri, Genç Danışma Kurulu, dernek üyeleri), dernekte aktif çalışan gönüllüler ve stajyerleri kapsamaktadır. CŞMD çalışanları, gönüllüleri ve Yönetim Kurulu bu belgeye uygun davranma taahhüdünü gerçekleştirmek için başta çocuk güvenliği eğitimi olmak üzere gerekli eğitimleri alacak, risklerin en aza indirilmesi için çalışacaktır.

Hem dernek ofis ve faaliyet alanları içinde gerçekleşen (dijital alanlar da dahil olmak üzere) hem de dernek mensupları (çalışanlar, üyeler, gönüllüler ve stajyerler) arasında, dışarıda meydana gelen ancak dernek ortamına taşınan ya da dernek faaliyetleri ve çalışma ortamına etkisi olan eylemler için geçerlidir.

CŞMD çocuklarla yan yana gelmesine aracılık yaptığı paydaşlarının da bu belgeye uygunluklarını sağlamaya çalışır. Bunun için paydaşları ile bu belgeyi paylaşır ve uygun davranışlarda bulunmalarını taahhüt etmelerini talep eder, aksi halde ilişkili sözleşme ve protokol maddelerine referansla ilişkisini ve iş birliğini sonlandırır.

2

TEMEL İLKELER

- ⦿ Çocuğa yönelik her türlü şiddet önlenabilir.
- ⦿ Her çocuk gelişim, yaşam koşulları, ihtiyaçları ve öyküleri açısından biriciktir.
- ⦿ Çocuklar yetişkin dünyasında birer nesne değil, kendi hayatlarının öznesidir.
- ⦿ Çocuklar, bedenleri üzerinde söz hakkına sahip birer bireydir.
- ⦿ Çocukların; gelişim dönemlerine uygun doğru bilgiye erişim, ayrımcılığa ve şiddete maruz bırakılmama, özerklik ve bedensel bütünlük, mahremiyet gibi cinsel hakları vardır.
- ⦿ Her çocuğun/ergenin cinsel gelişimi hem benzerlik hem çeşitlilik gösterir. Çocukların/ergenlerin cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi çeşitliliği göz önünde bulundurularak güvenli bir çevrede büyüme ve bilgi edinme hakkına yüksek öncelik verilmelidir.
- ⦿ Çocuklarla dolaylı veya doğrudan temasta bulunan kurumların, çocuklara hiçbir biçimde zarar vermeme ve yukarıdaki hakları teslim etme yükümlülüğü bulunmaktadır.
- ⦿ Çocuk güvenliğine ilişkin tüm çalışmalarda çocuğun öncelikli (yüksek) yararının gözetilmesi vazgeçilmezdir.
- ⦿ Kurumların birlikte çalıştıkları çocuklara güvenli ortamlar sağlama ve çocukları destekleme sorumluluğu vardır.
- ⦿ Kurumlar ortaklarla birlikte çalışıyorsa bu ortakların asgari koruma gereklerini yerine getirmesine yardım etmekle yükümlüdürler.
- ⦿ Çocuk güvenliğine ilişkin tüm çalışmalarda çocukların katılımının sağlanması öncelenmelidir.
- ⦿ Tüm çocuklar eşit haklara sahiptir.

3

TEMEL KAVRAMLAR

Çocuk:

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve buna bağlı gelişen ulusal mevzuat kapsamında, 18 yaşına kadar her birey çocuktur ve çocuklar kendine özgü hak grubu olan çocuk haklarından yararlanır.

Genç:

Genç yaş grubu için evrensel olarak kabul edilen bir aralık olmamakla birlikte gençlik yalnızca yaş grubu ile değil aynı zamanda eğitimsel, toplumsal ve ekonomik hayata katılım ile de tanımlanmaktadır. Birleşmiş Milletler 15-24 yaş arasını genç grup olarak tanımlarken Avrupa Komisyonu günümüzde uzayan eğitim öğrenim sürelerini göz önünde bulundurarak 15-29 yaş arasını genç grup olarak kabul etmektedir. Ancak 15-18 yaş arası bireyler yukarıdaki referansla ilişkili olarak aynı zamanda çocuk sayıldığından farklı bir statüye sahip olup bazı sınırlamalar gündeme gelebilmektedir.

Çocuğun Öncelikli/Yüksek Yararı:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında ve Türkiye'nin de taraf olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde de sıklıkla geçen bu kavram her durumda çocuğun eşitlik, adalet, barış, özgürlük, ilgi, mutluluk, sevgi, anlayış gibi çocukların esenliği, gelişimi, yaşam hakkı ve güvenliği için haklarının garantiye alınmasını tanımlar. Buna göre kamusal veya özel kurumlar, mahkemeler, idari makamlar ve yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren tüm faaliyetlerde çocuğun yüksek yararı gözetilir. Karar vericiler, yasa yapıcılar, her durumda kararlarında bu ilkeye göre hareket etmek zorundadır. Ayrıca bu kavram çocukların kendilerini baskı altında hissetmeden ifade edebilecekleri bir ortam sağlanmasını, ihtiyaçlarının önceliklendirilmesini, şiddetten korunmasını, sağlıklı gelişimleri için düzenlemeler yapılmasını da kapsar. Her durumda çocukların korunması yetişkinlerin birinci görevidir.

Çocuk Katılımı:

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde geçen dört temel ilkeden biridir. Ayrımcılık yapmama, gelişimlerinin desteklenmesi ve her durumda üstün yararlarının önceliklendirilmesi gibi çocukların katılım hakları çocukların korunması ve güvenliklerinin sağlanması için en etkili yoldur. Bu hak, çocukların kendilerini özgürce ifade etmesini, kendisini ilgilendiren her konuda görüşlerini aktarabilmesini ve alınan kararlarda ihtiyaçlarının görünür kılınmasını sağlar. Çocuk katılımı, çocuklara sadece görüşlerini sormakla sınırlı değildir. Görüşlerini sunabileceği uygun ortamların, uygun araçların yaratılması, onları dinleyen ve muhatap alan yetişkinlerin de olması gerekir. Çocuklar kendilerini ilgilendiren konuların uzmanıdır. Dolayısıyla ihtiyaçlarını en iyi onlar bilir, en iyi onlar analiz eder. Onlara kulak vererek alan açmak ve bu ihtiyaçlara yönelik politika ve uygulamalar geliştirmek ise yetişkinlerin görevidir.

Çocuğun Bedensel Söz Hakları:

Çocukların bedensel söz hakları, Çocuk Hakları Sözleşmesinin temel ilkelerinden biri olan çocuğun katılım hakkının bir yansımasıdır. Çocuk katılımı, çocukların kendilerini ilgilendiren konularda görüşlerini sunabileceği uygun ortam ve araçlara erişebilme-leri, bu görüşlerin yetişkinlerce dinlenmesi ve dikkate alınması demektir. Çocuklar da tıpkı yetişkinler gibi kendi bedenleri üzerinde söz sahibi olan bireylerdir. Çocukların bedensel söz hakları, katılım, onay kavramı ve kişisel sınırlar ile ilgilidir. Çocukların kendi bedenlerini ilgilendiren konularda bilgiye erişim, söz söyleme, karar alma, kişisel sınırlarını tanımlama ve bu sınırları karşı tarafa belirtme hakkını kapsar. Aynı zamanda çocukların bedenlerinin kendilerine ait, özel ve değerli olduğunu yetişkinlere hatırlata-rak, cinsel istismarla mücadelede hak temelli bakış açısını vurgular. Dernek bu kavra-mı kullandığı ve yaygınlaştırdığı bir önleme programı yürütmektedir.

Koruyucu-Önleyici Yaklaşım:

Özellikle sağlık, eğitim ve hukuk alanlarında kullanılan; ihmal, istismar ve şiddet orta-ya çıkmadan önlemeyi, bireyleri istismar ve şiddetin olumsuz sonuçlarından korumayı önceleyen yaklaşımdır. Cinsel istismar ve şiddet olgularının toplumda gündemleşmesi, ağırlıkla vakalar ortaya çıktıktan sonra gerçekleşir. Oysa şiddet ortaya çıkmadan alınabilecek pek çok önlem ve geliştirilebilecek program/uygulama vardır. Bu uygulamalar büyük bir popülasyonu içerebileceği gibi belli bir gruba yönelik de planlanabilir. Ko-ruma ve önleme, politika ve sistem işidir. Bu hizmetler için finansal kaynak yaratmak; bu hizmetleri uygulamak, denetlemek ve raporlamak; politika ve program geliştiren ve karar alıcı pozisyonlarda bulunanların yükümlülüğündedir. Kapsamlı ve kapsayıcı bir koruyucu-önleyici uygulama; ihtiyaç ve risk analizi, kültürel yapı, sorun tespiti, çevre-sel ve kurumsal kaynakların belirlenmesi, disiplinler arası yaklaşım ve kurumlar arası iş birliği gibi unsurlar dikkate alınarak gerçekleştirilebilir. Bununla birlikte, cinsel şid-detle etkin mücadele için tüm meslek uzmanları koruyucu-önleyici yaklaşımı benim-semeli ve içselleştirmelidir.

Kapsamlı Cinsellik Eğitimi:

Çocukların ve gençlerin; gelişim dönemlerine uygun doğru bilgiye erişim, ayrımcılığa ve şiddete maruz bırakılmama, özerklik ve bedensel bütünlük, mahremiyet gibi cinsel haklarından yararlanmalarında önemli bir rolü bulunan kapsamlı cinsellik eğitimi; cin-selliğin bilişsel, duygusal, fiziksel ve sosyal yönlerinin ele alındığı, kapsamlı, bulgulara dayanan ve yaş gelişimine uygun bilgileri içeren kademeli bir eğitim modelidir. Sadece cinsel sağlık ve gelişim ile sınırlı olmayan bu eğitim; toplumsal cinsiyet, kişisel sınırlar, onay kavramı ve güvenli ilişkiler gibi kapsamlı içerikleri ile aynı zamanda flört şiddeti, cinsel istismar ve akranlar arası şiddeti önlemede etkilidir. Kapsamlı cinsellik eğitimine erişim bir haktır.

Cinsel İstismar:

Çocuktan yararlanmak, çocuğa zarar vermek ve/veya çocuğun bedeni üzerinde tahakküm kurmak üzere cinselliğin kullanılmasıdır. Temas içeren ya da içermeyen her türlü eylem, teşebbüs ve aracı olmayı tanımlayan şemsiye bir kavramdır. Cinsel istismar, kimden gelirse gelsin maruz bırakılan çocuğun suçu değildir. Çocuğun hiçbir davranışı cinsel istismara gerekçe olamaz. Cinsel istismar akranlar arası merak odaklı cinsel oyun ve onaya dayalı davranışlar ile karıştırılmamalıdır. İstismar davranışını uygulayanın bir yetişkin değil bir başka çocuk olduğu durumlarda ise, failin de 18 yaşın altında bir çocuk olduğu, onun da istismara maruz bırakılmış ya da bırakılıyor olabileceği akılda tutulmalı ve iyilik durumları gözetilerek her iki çocuk da bir ruh sağlığı uzmanı tarafından desteklenmelidir.

Adli Sisteme Girmiş Çocuklar:

Bu kavram, adli sistem içerisinde bütün çocukların haklarının korunması gerektiğini anlatan kapsayıcı bir kavramdır. Ulusal mevzuatta "suça sürüklenmiş çocuk", "mağdur çocuk" ve "tanık çocuk" gibi kavramlara yer verilse de bu kavramların çocuğun üstün yararını koruyan bir yerden kullanılmadığı, adli sistemde yer alma biçimleri farklılaştıkça çocuğun haklarına olan yaklaşımın da değiştiği görülmektedir. Dernek, bu yaklaşımın önüne geçebilmek, çocukları ayırıştırmamak ve onların ihtiyaç duydukları adli destek mekanizmalarına erişebilmelerini sağlamak amacıyla bu kavramı kullanmayı tercih eder.

Çocukların Cinsel İstismarına İlişkin Materyaller:

Pornografi, yetişkin dünyası ve algısı için, yetişkinlerin onayları dahilinde katılımlarıyla üretilen cinsel içerikli materyallerdir. Söz konusu çocuklar olduğunda bu içeriklerin üretimi, dağıtımı pornografi değil suçtur. Çocuk pornosu terimi bu suçu işleyen kişilerce kullanılmaktadır ve kolluk kuvvetleri, yargı, halk veya medya tarafından kullanılan meşru bir dil olmamalıdır. Çocuk ve porno kelimelerinin bir arada kullanımı bu istismar türünü sıradanlaştırarak bir porno türü olarak "normal"leştirilmesine sebep olur. Çocukların cinsel içerikli herhangi bir materyalin üretim sürecinde kullanılması çocuğa yönelik cinsel istismar türlerinden biridir; aynı zamanda çocuğun cinsel-ticari sömürsüdür. Dernek, istismar ve sömürüyü özellikle vurgulamak, bu şiddet türlerinin çocuklar üstünde oluşturduğu zararı görünür kılabilmek için bu kavramın kullanılmasını teşvik eder.

Çocukların Evlilik Yoluyla İstismarı:

Ulusal mevzuatta evlilik yaşı kural olarak 18'dir. Bu yaş haricinde çocukların zorla erken yaşta evlendirilmeleri, evlilik yoluyla istismar edilmelerinin temelini oluşturmaktadır. Yetişkin merkezci dünyada çocukların iradeleri hemen her konuda yok sayılırken, evlilik gibi kişiyi ağır sonuçlar altına sokan bir resmi kurumda çocukların iradeleri olduğu varsayılarak evlendirilmektedirler. Dernek, istismar eylemini ön plana çıkarmak adına; erken zorla evlilikler, çocuk gelinler gibi kavramlar yerine bu kavramı kullanmayı tercih eder.

Yetişkin Merkezilik / Yetişkinlik:

Yetişkinlerin çocuklar üzerinde sahip oldukları güç ve iktidar. Çocuğu bir birey olarak değil yetişkinin uzantısı, yetişkinin sahip olduğu bir ürün, bir araç ve nesne olarak gören bu yaklaşım, çocuklara yönelik ayrımcılığın ve bedensel söz hakkı ihlallerinin sebepleri arasında yer alır. Kısaca, her şeyin merkezinde yetişkini görmek, yetişkin olduğu varsayımıyla hareket etmek. Dernek, kesişimsellik ilkesinden yola çıkarak çocuk ve yetişkinler arasındaki bu güç dinamiğini sorgulamak ve dönüştürmeyi de hedefler.

Flört Şiddeti:

Duygusal, romantik, cinsel bir beraberlik içerisinde ya da beraberlik bittikten sonra partnerlerden birinin diğeri -ya da birbiri- üzerinde güç ve kontrol kazanmaya çalıştığı, zarar verici davranış biçimleri. Literatürde yaygın olarak flört şiddeti kavramı kullanılmakla birlikte "sevgili şiddeti", "romantik partner şiddeti", "yakın partner şiddeti", "ilişkisel şiddet", "ilişki içi şiddet" gibi kavramlar da bu şiddet türünü ifade etmek için kullanılabilir. Dernek gençler arası güvenli ilişkilerin yaygınlaşması ve flört şiddetinin azalması için gençlik çalışmaları ve "Ne Var Ne Yok?!" isimli bir önleme programı yürütmektedir.

Akranlar Arası Şiddet / Okul Zorbalığı:

Akranlar arası şiddet / okul zorbalığı kavramı sindirme, taciz, suistimal ve mağdur etme gibi öğrenciler arasında gerçekleşen farklı davranışları kapsar. Uzun süreler boyunca tekrarlanan fiziksel veya psikolojik saldırganlıktan oluşur ve bu davranışlara dahil olan tüm öğrenciler için eşit derecede endişe verici farklı sonuçları vardır. Aile ve okul çevresinde kimliğinin tanınmadığını hisseden ve ayrımcılığa uğrayan, yeterli yetişkin rehberliği ve kişisel sınırlar eğitimi almayan çocuk ve gençlerde okul zorbalığının daha sık yaşandığı görülmektedir. Okul şiddetini önlemek ve kontrol etmek için, çocuğa çatışma yönetimi ve empati konularında destek sağlamak ve okul bileşenlerini şiddete tanık olduklarında hayatta kalan odaklı rol almaları konusunda eğitmek etkili birer strateji olabilir.

İnterseks:

İnterseks bir dizi doğal beden çeşitliliğini tarif etmek için kullanılan şemsiye bir kavram ve LGBTİ+ kısaltmasının sonunda yer alan "İ" harfinin açılımıdır. Toplumun ve tıbbın oğlan ya da kız tanımlarına tam anlamıyla uymayan/sığmayan çeşitli cinsiyet özelliklerine sahip insanlar için kullanılır. Bu çeşitlilikler iç veya dış genital organlarda, ikincil cinsiyet karakteristiklerinde (ses, kıl yapısı vb.) hormon sisteminde, kromozomlarda, bunların tamamı ya da sadece bazılarında olabilir. Tek tip interseks beden yoktur. İkili cinsiyet kategorisine sığmayan bu çeşitlilikler bazen doğumla birlikte görünür durumdadır, bazen ergenlik çağında ortaya çıkar, bazen fiziksel olarak görünür olmayabilir. Özellikle doğumla görünür farklılıklarda, interseks bebeklerin ve çocukların bedenine yönelik geri dönüşü olmayan müdahaleler gerçekleştirilmektedir. Her ne kadar bu müdahaleler kimi ülkelerde artık kabul edilmiyor olsa da kimi ülkelerde halen geçerlidir. İnterseks çocuklara uygulanan cinsiyet atama ameliyatları çocukların bedensel söz haklarına yönelik ciddi bir hak ihlali olmasının yanında, cinsel şiddete bir örnektir. Tıp uzmanlarının ya da sağlık çalışanlarının ebeveynleri yanlış ya da eksik bilgilendirmeleri de bu ihlal ve şiddeti besler. Gereksizce tekrarlayan genital muayeneler, genital sakatlama, tıbbi süreçlerde çocuğun izinsiz görüntülenmesi, izinsiz (ya da manipüle edilerek) bedenine dokunulması, cinsiyet kimliğinin kendisine sorulmadan inşa edilmeye çalışılması, küçük yaşta bir çocuğun yetişkinlikte kuracağı cis heteronormatif cinsel ilişkilere uygun hale getirilmesi amaçlı tüm müdahaleler beden bütünlüğüne saldırı ve cinsel şiddet niteliği taşımaktadır. Bu süreçler ayrıca çocuğun kendi bedeninde yanlış ve utanılacak bir şeyler olduğu fikrine kapılmasına, bedeninin başkalarının üzerinde hak sahibi olduğu bir alan olduğu yanlışlığına yol açabilmektedir. Bu da çocuğu tıbbi süreçler dışındaki cinsel şiddete karşı da savunmasız bırakabilir. İnterseks bedensel bir çeşitliliktir. İnterseks olmak bir sakatlık ya da uzun vadeli bir fiziksel bozukluk değildir. İnterseks bireylerin çoğunda fiziksel bir sorun yoktur ve tıbbi bir müdahale gerekli değildir. İnterseks çocuklarda yanlış bir şey yoktur. İnterseks çocuklara asıl zarar veren bu bakış açısı, yanlış bilgilendirme ve onay dışı tıbbi müdahalelerdir. Daha detaylı bilgi için: <https://interdayanisma.org>

4

TEMEL POLİTİK YAKLAŞIMLAR

Derneğin Çocuk ve Gençlere Yönelik Cinsel İstismara Yaklaşımı

Cinsel istismar bir cinsel şiddet türüdür. Cinsel istismar, tüm diğer şiddet eylemleri gibi cinsellikle değil, güç ve hiyerarşi ile ilgilidir. Çocuğu cinsel olarak istismar eden kişi şiddet eylemini çocuğun fiziksel, duygusal, bilişsel ve deneyimsel açıdan daha zayıf oluşunu kötüye kullanarak gerçekleştirir. Çocuğun güçsüz konumda oluşu sanıldığı gibi aksine fiziksel farklılıklardan çok duygusal, bilişsel ve toplumun çocuğa yüklediği değerlerdeki farklılıklara dayanır. Mağdur suçlayıcılığın yaygın olduğu, çocukların birer birey olarak görülmediği, çocuk haklarının teslim edilmediği, kapsamlı cinsellik eğitime erişimin bulunmadığı, çocuklara söz hakkı tanınmayan, yetişkinlerin çocuklar üzerinde yoğun otorite kurduğu toplumlarda çocukların, özellikle yakınlarındaki kişiler tarafından, istismara maruz bırakılma oranları daha yüksektir.

Cinsel istismar konusu Türkiye’de çocuk hakları ve çocuk katılımı konuları dışarıda bırakılarak ele alınmaktadır. Yetişkinlerin çocuklar üzerinde yoğun bir otoriteye sahip olması, çocukların birey olarak görülmemesi, çocuklardan yetişkine koşulsuz saygı ve itaatin beklenmesi, ailenin kutsal kabul edilmesi ve tüm değerlerden üstün tutulması, cinsel istismar konusundaki bilgisizlik ve yanlış inanışlar gibi kültürel nedenlere ek olarak; kapsamlı cinsellik eğitimi gibi düzenli ve hak temelli eğitim ve farkındalık çalışmalarına erişimin olmaması gibi yapısal nedenler çocukların bedenlerine yönelik sınır ihlallerini ve cinsel istismar suçlarını artırmakta ve görünmez kılmaktadır. Cinsel istismar, şiddet davranışları ortaya çıktıktan ve çocuklar zarar gördükten sonra konuşulmakta, cinsel istismara koruyucu ve önleyici yaklaşım henüz kamu kurumlarında bir bakış açısı haline getirilmemekte ve yeterli önleyici tedbir alınmamaktadır. İlgili bakanlıklarca sunulan istismar sonrası destek hizmetlerinin uygulanma biçimi ve idari personellerin yaklaşımı hak temelli ve önleyici olmaktan uzaktır. Çocuklar ikincil travmalara maruz kalabilmekte, beyanları ciddiye alınmayabilmektedir.

Öte yandan medyada çocuk hakları ihlalleri oldukça yaygındır. Engelli çocuklara yönelik araştırma ve uygulamalar yok denecek kadar azdır. Özel eğitim alanı, diğer alanlar gibi cinsel gelişim ve eğitimi sınırlı olarak barındırmaktadır. Çocukların cinsel gelişimi, iletişim, kişisel sınırlar, onay kavramı, çocukların bedensel söz hakları gibi konular ancak okullarda rehber öğretmenler aracılığı ile çalışılabilmekte, rehber öğretmenler güçlendirici kaynak ve materyale ulaşmakta sınırlılıklar yaşamaktadır. Ergenlere yönelik cinsel istismar olayları, toplumdaki ergen algısı nedeniyle daha görünmezdir ve çoğu kez “Gencin rızası vardı,” denilerek kabul edilebilir bulunmaktadır. Bu bakış açısı ergenlerin evlilik yoluyla istismarının ve okul terklerinin önünü açmaktadır. Çocukların okul ve aile çıkmazında yaşadığı ayrımcılık ve şiddet, ergen intiharları oranlarını artırmaktadır. Ayrıca interseks bebekler onay dışı cinsiyet atama ameliyatlarına ve yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde farklı cinsel şiddet türleri ve zorla evlendirilme gibi hak ihlallerine maruz bırakılmaktadırlar.

Dernek, **çocuğa yönelik cinsel istismarın sebeplerini;**

☛ **Toplumdaki Çocuk Algısı**

- Çocuk ve yetişkin arasında yaratılan güç farkı, yaşçılık, yetişkin odaklı toplumsal yapı
- Çocukların hakları olan birer birey olarak görülmemesi, ayrımcılık
- Çocukların yetişkinler tarafından pasifize edilmesi, nesneleştirilmesi, sessizleştirilmesi
- Çocuklara söz hakkı tanınmaması, çocukların sözüne inanılmaması
- Çocuk katılımının gözetilmemesi

☛ **Koruyucu-Önleyici Çalışmaların Eksikliği**

- Kapsamlı cinsellik eğitiminin yokluğu
- Aile danışma merkezleri ve ebeveyn destek programlarının eksikliği
- Gençlik danışma ve destek merkezlerinin yetersizliği

☛ **Cinsel İstismara Dair Toplumsal Algı**

- Cinsel istismara yaklaşım; toplumda üretilen yanlış inanışlar
- Medya dili, mağdur suçlayıcılık
- Onay kültürünün yokluğu
- Cinsiyetçilik

☛ **Adli Sistemdeki Problemler**

- Çocuk Koruma Kanunundaki eksiklikler
- Önleme yerine cezalandırılmaya odaklanılması
- Cezasızlık
- İstismar sonrası destek sistemlerinin eksikliği
- Adli sistemde çocuklara yaşatılan ikincil travmalar

olarak görür ve istismarla mücadele ederken tüm bu sorunların giderilmesine yönelik hareket eder. Cinsel istismarla mücadele sorumluluğunun çocuklara değil yetişkinlere ait olduğunu her fırsatta vurgular.

Derneğin Flört Şiddetine Yaklaşımı

Türkiye’de flört şiddeti kavramı gittikçe daha görünür olmakla birlikte bu sorun ilgili platformlarda güvenli ilişki ve cinsel sağlık kapsamında yeterince konuşulmamaktadır. Muhafazakar politikalar nedeniyle flört kavramının “ahlaksızlık”la bağdaştırılması Türkiye’de flört şiddeti çalışmalarının kamusallaşmasını ve okullarda koruyucu önleyici çalışmalara dönüşmesini engellemektedir. Flört şiddetini azaltmak ve önlemek yerine, flörtü ortadan kaldırıp erken yaşta evlilikler ve rıza yaşının düşürülmesi benzeri politikaların uygulandığı görülmektedir. Lise rehber öğretmenleri ve psikolojik danışmanları gençler arasında yaşanan flört şiddeti vakalarının farkında olmakla birlikte, konu ile ilgili koruyucu-önleyici yaklaşımı geliştirebilecekleri ve uygulayabilecekleri yeteri kadar kaynak bulamamaktadır. Örgün eğitim sisteminde kapsamlı cinsellik eğitimine ulaşabilen genç sayısı özel okullarla sınırlı ve oldukça azdır. Partneri tarafından katledilen gençlerle ilgili haberler medyada daha sık gündeme gelir ve tepkilere sebep olurken ana akım medyanın mağdur suçlayıcı ve ilişkilerde şiddeti normalleştiren bakış açısı devam etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve önyargılar nedeniyle gençler için flört ilişkileri içinde yaşadıkları şiddeti dile getirmek daha zor olmaktadır.

Derneğin Fail Çocuklara Yaklaşımı

ÇŞMD, içinde bulunulan hukuk sistemi düşünüldüğünde, fail çocukların da birer hayatta kalan olduklarını kabul eder. Diğer bir deyişle, adli sistemde iki tarafı da çocuk olan dava dosyalarında çocukların ihtiyaçlarına yönelik olarak devlet mekanizmalarının işletilmesi için çabalamayı öngörür. Çocukların ihtiyaç duydukları desteklere erişim, özellikle mağdur çocuklar göz önüne alınarak fail çocuğu da koruyan bir yerden ilerler. Burada esas olan cezalandırmanın öncelenmesinin engellenmesi ve çocukların desteğe erişimlerinin sağlanarak adli sistemden en az zararla çıkartılmalarıdır. Mevcut adaletsizliğin çocukların özgürlüklerinden yoksun bırakılarak giderilemeyeceği açıktır. Dernek ceza değil koruyucu-önleyici yaklaşım odağı ile, çocuğun dahil olduğu her durumun biricik olması ve kendi içinde değerlendirilmesi ilkesini benimser.

5

İLGİLİ REFERANSLAR

Cinsel İstismarı Önlemede Yetişkinlere Düşen Sorumluluklar ve Çocukların Bedensel Söz Hakları Kitapçığı

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği

<https://cinselsiddetlemucadele.org/wp-content/uploads/2024/09/CBSH-rv4-sida-2024.pdf>

Cinsel İstismar Yazı Dizisi

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği

<https://cinselsiddetlemucadele.org/cinsel-istismar-yazi-dizisi>

Çocuk Katılımı Politika Belgesi

Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı

<http://www.cocugasiddetionluyoruz.net/agin-yayinlari/cocuga-karsi-siddeti-onlemek-icin-ortaklik-agi-cocuk-katilimi-politika-belgesi>

Çocuk Koruma Politika Belgesi

Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı

<http://www.cocugasiddetionluyoruz.net/agin-yayinlari/cocuga-karsi-siddeti-onlemek-icin-ortaklik-agi-cocuk-koruma-politika-belgesi>

İnter Dayanışma - Türkiyeli İntersekslerin Buluşma Noktası

<https://interdayanisma.org>

ÇOCUK GÜVENLİĞİ PROSEDÜRLERİ

SORUMLULAR:

Çocuk Güvenliği Odak Kişisi:

ÇŞMD'nin Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürler Belgesi'nin işleyişe geçmesinden sorumlu bir Çocuk Güvenliği Odak Kişisi belirlenir. Bu kişi çocuk güvenliği hakkında bilgi sahibi olmalı, kurum hafızasını taşımalı ve erişilebilir olmalıdır. Bu kapsamda kurumda süreçlerin işleyişinden ve alandaki yeniliklerden haberdar olması beklenir. Odak kişi politika ve prosedürlerin geliştirilmesi amacıyla ÇŞMD'nin içinde bulunduğu ağ ve ilişkide olduğu diğer kurumların benzer pozisyonunda yer alan kişilerle iletişim içinde olur. Politika belgesinin en az 3 yılda bir veya var olan koşullar, organizasyon yapısı, yeni program/projeler çerçevesinde ihtiyaç duyuldukça güncellenmesi üzere çocuk güvenliği komisyonunu toplamak ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını organize etmekle sorumludur. Bildirimlerin ve şikayetlerin ulaştığı mail adresinin yönetimi odak kişisindedir.

Çocuk Güvenliği Komisyonu:

Bildirimlerin ve şikayetlerin ulaştığı mail adresinin muhatabı çocuk güvenliği komisyonudur. Çocuk Güvenliği Komisyonu; çocuk güvenliği odak kişisi, dernek hukuk danışmanı, bir Yönetim Kurulu ve bir Koordinasyon Ekibi üyesinden oluşur. Komisyon kendilerine ulaşılmasının ardından 5 (beş) iş günü içerisinde toplanarak, değerlendirme sonucunu eyleme geçilmek üzere ilgili kişilere iletir. Çocuk Güvenliği Komisyonu kendisine ulaşan olayı ve değerlendirme sürecinin ardından işleyen süreci raporlamak ve raporun Koordinasyon Ekibi'ne ulaşmasını sağlamakla yükümlüdür. Ayrıca Çocuk Güvenliği Politika ve Yönerge Belgesi'nin düzenli olarak güncellenmesi için gerekli sorumlulukları yerine getirir. Odak kişinin işten ayrıldığı durumda yeni odak kişisi belirlenene kadar komisyon bu sorumluluğu devralır.

Koordinasyon Ekibi:

Dernek bileşenlerinin politika belgesine erişiminden, konuya ilişkin farkındalık oluşturulmasından ve belgenin uygulanmasından bizzat sorumludur. İmzalanmış politika belgelerinin, Yönetim Kurulu, Komisyon ve Etik Kurul raporlarının toplanmasından ve arşivlenmesinden sorumludur. Koordinasyon ekibinin olmadığı organizasyon yapılarında koordinasyon kişisi ya da yönetim kurulu bu sorumluluğu devralır.

Yönetim Kurulu:

Politikanın uygulanmasından; kural ve düzenlemelere uyulmaması durumunda bildirim, inceleme ve yaptırım mekanizmaları ile birlikte tüm aşamaların işletilmesinin gözetiminden sorumludur. Ayrıca Etik Kurul ile iletişim ve tavsiye kararlarının uygulanmasını takip etmekle yükümlüdür.

Etik Kurul:

Politikanın ihlaline ilişkin durumlarda kendilerine ulaşan bildirimlerin değerlendirileceği soruşturmayı yürütmekle sorumludur. Etik Kurul soruşturmanın ardından Yönetim Kurulu'na tavsiye kararını sunar. Etik Kurul, Çocuk Güvenliği Komisyonu üyeleri tarafından seçilir. 3 asil 3 yedek üyeden oluşan kurul 3 yıl süreyle görev alır.

KORUMA VE ÖNLEME PROSEDÜRLERİ

İşe Alım ve İnsan Kaynakları Prosedürleri:

İşe alım süreçlerinde kişilerin çocuk algısı önemli bir seçim kriteridir. Özgeçmişler bu politika kapsamında çocuk güvenliği bakış açısı ile değerlendirilir. Mülakatlar sırasında çeşitli sorularla işe alınacak kişinin çocuk algısı değerlendirilir. İşe alım sürecinde kişilerden adli sicil kaydı talep edilir ve adli sicil kaydı incelenmeden işe alım gerçekleştirilmez. Adli sicil kaydının olduğu durumlarda destekleyici sorularla ek değerlendirme yapılır. Referans görüşmelerinde, işe alınacak kişinin çocuk algısını belirleyecek sorular sorularak değerlendirme yapılır. Seçim ve işe alma süreci (CŞMD İnsan Kaynakları Politika Belgesi'nde detaylandırılmıştır) özellikle de çocuklarla doğrudan birlikte çalışacaklarsa, güvenilir ve nitelikli bireylerin işe alınmasını amaçlar. Çocukları içeren her türlü etkinlik nitelikli, çocuklar için risk teşkil eden durumların farkında olan ve bu durumları yönetebilecek çalışanlar tarafından tasarlanır ve süpervize edilir. İnsan Kaynakları Politika Belgesi ve ekleri kişilerle paylaşılıp uygun davranma taahhüdünde bulunmaları talep edilir. Kişilerle yapılacak iş sözleşmesine CŞMD Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları (EK-1) eklenir. Gönüllülerden, gönüllülük başvurusu sırasında, davranış kurallarına uyacaklarına dair taahhütleri alınır. CŞMD tarafından verilen oryantasyon programı kapsamında çocuk güvenliği eğitimi almaları sağlanır. İnsan Kaynakları Politika Belgesi'nde çocuklu çalışanlar için çocuk haklarını gözetir şekilde düzenleme yapılır. Dernekte yeni işe başlayan çalışanlara o departmana (birime) özel yönetmeliğin içerdiği "Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları" okutulur ve imzalatılır.

Satın Alma, Lojistik ve Sözleşmeler:

Satın alma ve iş birliği süreçlerinde çocuk odaklı çalışan kurumlar gözetilir; çocukların istismar ve ihmal edildiği kurum ya da kişilerden hizmet/ürün satın alınmaz; hibe ve bağış kabul edilmez. Bu hususa ilişkin gerekli özen satın alma yapan ve iş birliği kuran dernek çalışanı tarafından gösterilir. Eğer sürece dair çocuğun üstün yararının korunmadığına yönelik endişe, satın alan/iş birliği yapan (harcama yapan) dernek çalışanı tarafından giderilemiyorsa, Çocuk Güvenliği Komisyonu'na başvuruda bulunulur. Mali İşler Politika Belgesi'ne bu madde eklenir.

Satın alma/iş birliği yapılan kurum ya da kişi hakkında, ilgili satın alma işlemi ya da iş birliği devam ederken, kurum ya da kişi hakkında açılmış bir kamu davası olması durumunda taraflarla yapılan sözleşmenin ilgili maddesi gereği CŞMD sözleşmeyi tek taraflı fesih eder. Fesih ile ilgili maddeler sözleşmede detaylı şekilde belirtilir. Bu fesih sözleşmede mevcut yükümlülüklerin sözleşme maddesinin ihlali nedeniyle ortadan kalkması anlamına gelir. Sözleşme fesih tarihine kadar varsa mevcut alacaklar ve borçlar karşılıklı şekilde giderilerek buna dair bir protokol hazırlanır.

Sözleşmeyi imzalayan taraflar, çocuğun üstün yararını koruyacaklarını beyan ve taahhüt ederler. Taraflar çocukların cinsel istismardan ve her türlü sömürüden korunması için gereken özeni gösterir. Bu özeni göstermeyen ve kendisinden hizmet alınan ya da kendisiyle iş birliği yapılan kişi ya da kuruma karşı alınan ürünün/hizmetin niteliğine bakılmaksızın CŞMD, sözleşmeyi tek taraflı fesih hakkına sahiptir. Bu maddenin ihlali tarihine kadar olan hakedişleri taraflar gözetirler.

İletişim ve Medya:

CŞMD iletişim çalışmalarında hak odaklı iletişim ilkelerini ve medya ile ilişkilerinde hak odaklı habercilik ilkelerini benimser. Çocuğun üstün yararını gözeterek özel yaşam hakkına ve mahremiyetine saygı gösterir. İletişim ve medya çalışmalarında hiçbir şekilde çocukların mağduriyetine vurgu yapan, saygınlıklarını zedeleyen bir yaklaşımda bulunmaz; üretilen içeriklerde hak odaklı dil ve çerçeveye sadık kalır. Çocuk fotoğraflarının yetişkin algısına hizmet edecek şekilde kullanılması, çocukların nesneleştirilmesini besleyen bir algı oluşturacağı ve cinsel istismar sonrasında şifa sürecini olumsuz etkileyeceği için, hazırlanan görsel içeriklerde çizim ve illüstrasyonlar tercih edilir; duyurularda çocuk fotoğrafları kullanılmaz. Olumsuz örnekleri yaygınlaştırmaz, şiddeti yeniden üretmez. Çocuklarla yapılan çalışmalara katılan fotoğrafçı, gazeteci gibi kişilerin ve kurumların, CŞMD mensubu olsun ya da olmasın, bu kurallara uymaları beklenir. Bu amaçla Politika Metni ve Davranış Kuralları bu kişiler ile etkinlik öncesinde paylaşılır, uygunluk taahhüdünde bulunmaları şart koşulur.

İster çalışanlar ya da dış uzmanlar ister ziyaretçiler tarafından yapılsın, çocukların görsellerinin, görüşlerinin ve ürünlerinin iletişim aracı olarak kullanılacağı durumlarda çocukların onam sürecine katılımı gözetilir ve vasilerinden **Aydınlatılmış Onam Formu (EK-1)** alınır.

Çocuğa Dair Bilgilerin Korunması:

CŞMD tüm çalışmalarında özel hayatın gizliliğine özen gösterir. Buna bağlı olarak, çocuklara ait her tür kişisel bilgi, fotoğraf ve videonun güven altına almasını şart koşar. Bu durumun düzenlenmesi her program ve birlikte çalışılan kuruluşun yapılmasına uygun olarak yürütülüyor olsa da, ilkesel olarak çocuklara ait bilgiler fiziksel ya da dijital ortamlarda, gerekli güvenlik önlemleri kullanılarak saklanır. Bu bilgilerin, çocukla yapılan çalışmalara dahil olan sınırlı sayıda yetişkin dışında başkaları tarafından ulaşılır olmasına izin verilmez. Dernek, güvenli arşivleme ve dijital güvenlik konusunda düzenli atölye ve uzman desteği ile koruma araçlarını günceller; veri güvenliği önlemlerinin her proje ve program için standardize edilmesi için kurumsal yapıyı geliştirir. Çocukların kişisel bilgileri hibe veren ya da bağışçı kişi ve kurumlarla paylaşılmaz.

Güvenli ve Erişilebilir Programlama:

CŞMD tüm program, hizmet ve çalışmalarının çocuklar için güvenli olması sorumluluğunu üstlenir. Bu amaçla, en basitten en kapsamlısına tüm çalışmalarının planlama - uygulama - değerlendirme süreçlerinde çocukların güvenliğini odağa alan bir programlama yapar. Programlar kapsamında yaşçılığı besleyen, yetişkin ve çocuk arasındaki güç farkını pekiştiren; çocukları zayıf, muhtaç, haklarından yoksun özneler olarak resmeden yaklaşım yerine çocukların hakları olan bireyler olduğu yaklaşımı teslim edilir ve vurgulanır. Program içerikleri cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, sağlamlık/sakatlık, etnik köken, yaş, sınıf çeşitliliğini içerecek şekilde her çocuğu kapsar; ayrımcılığa müsaade edilmez. Çocuk koruma ve çocuk katılımı başlıkları mutlaka program içeriklerine dahil edilir.

Güvenli programlamanın temel bileşeni olan risk analizi süreci derneğin yıllık risk analizi toplantılarında bir başlık olarak ele alınır. Analizle ortaya çıkan risklerin azaltılması için gerekli düzenlemeler yapılır. Varlığı devam eden riskler için alternatif stratejiler ya da acil eylem planları geliştirilir. Çocuklarla ilgili olduğu düşünölmeyen ama ilgisi olan süreçler de çocuk koruma odağında bütünleştirilir ve genel risk analizi çalışmasına dahil edilir.

CŞMD'nin yürüttüğü eğitim programları kapsamında çalışılan paydaşlarla protokol imzalanır. Program faaliyetleri sırasında paylaşılan vakaların ve toplanılan verilerin gizliliği gözetilir.

2

ÇOCUK GÜVENLİĞİ DAVRANIŞ KURALLARI

CŞMD Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları (EK-2), çocuklarla doğrudan ya da dolaylı temas içinde olan tüm sorumluların, çocuklara hiçbir zarar vermemek, çocukların güvende olmaları ve desteklenmelerini sağlamak üzere yapması ve yapmaması gereken davranışları içerir. Bu davranışlar Politika Belgesi'nin dayandığı ilkelere hareketle hazırlanmıştır ve aşağıda aktarılacak olan bildirim mekanizmasının standartlarını oluşturur. CŞMD çalışanları, üyeleri, gönüllüleri, Yönetim Kurulu ve diğer organları çalışmaya başlamadan önce bu kuralları kabul etmek, belgeyi imzalamak ve davranış kurallarına uymayı taahhüt etmekle yükümlüdür. Davranış kurallarının CŞMD'nin doğrudan gerçekleştirdiği çalışmalar çerçevesinde çalışan kişi/kuruluşlar, birlikte çalışılan çocuklar ve çevrelerindeki yetişkinler tarafından bilinirliğini sağlamak CŞMD'nin sorumluluğundadır. Hedef kitle ve ilgili kişilerce bildirim mail adresinin ve işlevinin bilinmesi sağlanır. Bu amaçla belgenin çocuk dostu versiyonları da dahil olmak üzere farklı görsel materyaller geliştirilir.

3

BİLDİRİM VE YANITLAMA PROSEDÜRLERİ

Derneğin yürüttüğü çalışmalar dışında kalan, çocuk güvenliğini ihlal eden durumlara dair kişisel soru ve bildirimler bu belgenin ve mail adresinin kapsamı dahilinde değildir.

CŞMD çocukların iyi olma hali ile ilgili endişelerini dile getiren kişileri destekler, akabinde yürütülen her türlü araştırmayı takip eder veya araştırmayı yürüten kişilerle iş birliği yapar ve bu tür bir fiilin yeniden meydana gelmesini önleyecek uygun düzeltici eylemleri uygular. Çocuk güvenliği ile ilgili tüm soru, şikayet ve bildirimlere yanıt verilmesinde CŞMD Çocuk Güvenliği Bildirim ve Yanıtlama Prosedürleri uygulanır. Herhangi bir olay veya endişe durumunda CŞMD tüm süreci gizlilikle ve sadece gerekli kişiler ve birimlerin bilgisi dahilinde şeffaf bir şekilde yürütür.

Politika belgesinin ve davranış kurallarının ihlal edildiğine tanık olan, bu bilgiye dolaylı yoldan ulaşan veya dernek çalışmalarının çocuk güvenliği açısından risk teşkil ettiğini düşünen kişiler şikayet ve bildirimlerini **cocukguvenligi@cinselsiddetlemucadele.org** adresine yazılı olarak ulaştırabilirler. Mail adresinin takibinden Çocuk Odak Kişisi ve bildirimlerin değerlendirilmesinden Çocuk Güvenliği Komisyonu sorumludur. Bildirim yapmak için sahip olunan bilgi ve şüphenin aktarılması yeterlidir; herhangi bir ön araştırma, soruşturma yapmayı gerektirmez.

Bildirimler her zaman şunları içermelidir:

- ✓ Olayın tarihi, saati ve yeri (Ne zaman ve nerede?)
- ✓ Olayın türü (istismar, ayrımcılık, ihlal içeren davranış, vs.) (Ne oldu?)
- ✓ Olayın mahiyeti (Olaya kimler, nasıl dahil oldu?)

Çocuk Güvenliği Komisyonu'na ulaşan bildirim ardından komisyon en geç 3 (üç) iş günü içerisinde toplanarak durumu değerlendirir ve gerekli aksiyon ya da önlemleri almak üzere Koordinasyon Ekibi ile iletişime geçer. Bildirime konu olan durumun öznesi komisyon üyelerinden biri ise bu kişi değerlendirme aşamasında yer almaz ve sürecin dışında bırakılır. Karar aşamasında, komisyon gerekli görürse Koordinasyon Ekibi ya da Yönetim Kurulu'nun görüşlerine başvurabilir. Daha derinlikli bir soruşturmaya ihtiyaç duyulan durumlarda bildirim Etik Kurula iletilir. Gerekli görüşmeler yapıp, incelemelerin tamamlanmasının ardından ihlale sebebiyet veren kişi veya kişilerin yalnızca uyarılmasıyla yetinilebileceği gibi çocuk güvenliği eğitimini yeniden almaya yönlendirilebilirler ya da kurumla ilişkileri tamamen sonlandırılabilir. Tüm bildirim ve inceleme süreci, komisyon tarafından yazılı olarak raporlanır ve Koordinasyon Ekibi'ne sunulur.

Söz konusu bildirim öznesi dernek mensubu değil bir paydaş olduğu durumlarda; Çocuk Güvenliği Komisyonu, dernek mensuplarının duyulan endişenin giderilmesi konusunda ihtiyaç duyuduğu danışmanlık ve süpervizyonu sağlar. Paydaşların dahil olduğu olaylar için yine yazılı bildirim ve değerlendirmenin yazılı raporlandırılmasının yapılması ve Koordinasyon Ekibi'ne sunulması gerekmektedir.

Bildirim öznesi her kim olursa olsun, ihbar gerektiren durumlarda, dernek Yönetim Kurulu üyesi hukuk danışmanının desteği ile gecikmeksizin bildirim sorumlu kurum ve kuruluşlara iletir. Bildirimi yapan çocuk ise, konuyla ilgili süreç başlatıldığına ve sonuçlandığında da sonuca ilişkin olarak kendisine ivedilikle dönüş yapılır.

4 HESAP VEREBİLİRLİK VE İZLEME

Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürleri Belgesi, yaşayan bir belgedir. Bunun anlamı, politika belgesinde yer alan ilke ve prosedürlerin CŞMD'nin çalışmalarında düzenli aralıklarla izlenmesi ve gerekli revizyonların yapılmasıdır. CŞMD Çocuk Güvenliği Politikası'nın uygulanması, Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları ve tüm ilgili prosedürler, dernek mensupları ve paydaşlarının geribildirimleri dikkate alınarak, Çocuk Güvenliği Komisyonu tarafından izlenir ve gözden geçirilir. Politika Belgesi en az 3 yılda bir veya var olan koşullar, yeni organizasyon yapısı, yeni program/projeler çerçevesinde ihtiyaç duyuldukça güncellenir.

EK-1: Aydınlatılmış Onam Formu

AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU ÖRNEĞİ (YETİŞKİNLER İÇİN)

Vasisi bulunduğum _____ (çocuğun adı ve soyadı), Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'nin _____ (projenin / etkinliğin adı) çalışmasına katılmasına onay veriyorum. Bu çalışma kapsamında çocuğumun da içinde bulunduğu fotoğraf/video çekimi yapılabileceğini, çocuğumdan görüş alınabileceğini; hem görsel hem sözel verilerin derneğin konuyla ilişkili basılı ve -web sayfaları dahil- elektronik yayınlarında kullanılabileceğini anlıyorum ve onay veriyorum. Çocuğum için uygun olmadığını düşündüğüm durumda, çalışmaya katılmasına ve/veya görüntüsünün, görüşünün alınmasına ve kullanılmasına dair verdiğim onayı geri çekebileceğimi biliyorum.

Bütün bunlar yapılırken, çocuğumun ve ailesinin kişisel verilerinin ve çalışma boyunca alınan verilerin güvence altında olacağını; çocuğumun güvenliğinin ÇŞMD'nin Çocuk Güvenliği Politikası ve Davranış Kuralları ile korunacağını; herhangi bir ihlal durumunun söz konusu olduğundan endişe duyarsam Bildirim ve Yanıt-lama Prosedürü'nü nasıl kullanacağımı biliyorum.

Bu belgede yazan her şeyi anladım.

Yasal Vasinin Adı-Soyadı:

İletişim Bilgisi:

Adresi:

Tarih:

İmza:

EK-2: Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları

- ▷ Çocuklara yönelik ayrımcılığın hiçbir şekli (sözel, eylemsel) kabul edilmez.
- ▷ Çocukların dahil olduğu çalışmalarda fırsat eşitliği sağlanır; üretilen içeriklerde kapsayıcılık ve erişilebilirlik gözetilir.
- ▷ Çocuklar cinsiyet kimlikleri, cinsel yönelimleri, cinsiyet ifadeleri üzerinden ayrıştırılmaz. Çocuklar, cinsiyet atanarak verili toplumsal cinsiyet rollerine uymaya zorlanamaz.
- ▷ Çocukların; gelişim, yaşam koşulları ve ihtiyaçlar açısından biricik olduğu bilinir ve çocuk algısı bu doğrultuda geliştirilir. Genellemeneden kaçınılır.
- ▷ Çocuklarla çalışırken ya da çocuklar söz konusu olduğunda olumlu, yapıcı ve güçlendirici bir dil kullanılır.
- ▷ Çocuğun mahremiyet hakkına ve kişisel verilerine (isim, fotoğraf, öykü vb.) saygı duyulur ve bu veriler korunur. Üretilen yayınlarda ve sosyal medya paylaşımlarında çocuk fotoğrafları kullanılmaz ve kullanılan içerikler yaygınlaştırılmaz.
- ▷ Çocuklar söylemek ve yapmak istemedikleri hiçbir eyleme zorlanmaz.
- ▷ Çocuklarla iletişimde saldırgan, aşağılayıcı ve tehditkâr bir dil kullanılmaz.
- ▷ Çocuklarla cinsel, romantik içerikli konuşma, yazışma ve davranışlar da dahil kötüye kullanma içeren kişisel ilişkiler kabul edilemez.
- ▷ CŞMD çalışmaları kapsamında tanışılan çocuklarla, sosyal medya dahil, dernek faaliyet alanı dışında kişisel iletişim sürdürülmez.
- ▷ CŞMD çalışanları sorumlu bir başka yetişkinin eşliği bulunmaksızın, dernek faaliyetleri kapsamında (seminer, atölye vb) çocuklar ile yalnız kalmaz. Çocuk bireysel bir danışmanlık talep ederse, en az iki kişi ihtiyacı dinleyerek yönlendirme yapabilir.
- ▷ Çocukların bedenlerinin özerkliğini yok sayan, etkinlik ya da çalışmanın gerektirmediği ve onaya dayalı olmayan temas ve dokunuşlarda bulunulmaz.
- ▷ Çocuklar düşünceleri, duyguları, bedenleri, cinsiyetleri, seçimleri üzerinden daha az değerli ve utandırılmış hissettirilecek (alay etmek, lakap takmak vb.) şekilde küçük düşürülemez.

- ▷ Çocuklarla duygusal, fiziksel, ekonomik, cinsel sömürüye dayalı ilişkiler kurulmaz.
- ▷ Yetişkin kendi ya da kurumun çıkarı için çocuğu araç olarak kullanmaz.
- ▷ Çocukların görüşlerine saygı duyulur ve özellikle çocukların iyi olma haline dayalı kararlarda karar alma mekanizmalarına anlamlı bir şekilde katılım gösterdiklerinden emin olunur.
- ▷ Yetişkin kendi değer ve deneyimleri üzerinden çocuğu yönlendirmez, çocuğa kendi tercih edebileceği seçenekleri sunar. Çocukların fotoğraf ve videoları çekilmeden önce içeriklerin nerede, nasıl ve ne kadar süreyle kullanılacağına ilişkin bilgilendirilmiş onayları alınır ve gelecekte fotoğraf ve videolarının kullanımı için anlaşmaya varıldığından emin olunur. Gerekli durumlarda vasilerinin aydınlatılmış onam formunu imzalamaları sağlanır.
- ▷ Çocukların kendi güvenlikleriyle ilgili durum ve endişeleri rahatça ifade edip tartışabilecekleri açık iletişim kültürü ve güvenli alanın oluşturulduğundan emin olunur.
- ▷ Çocukların gücünün farkında olunur. Hakları, neyin uygun ve uygunsuz olduğu ve bir problem olduğunda ne yapabilecekleri çocuklarla beraber konuşulur.
- ▷ Çocukların soruları ve talepleri dahil, söyledikleri görmezden gelinmez.
- ▷ Adli sisteme girmiş çocuklar için, suçlayıcı dilden uzak durulur, mağdur suçlayıcılık yapılmaz ve çocuğun bu bağlamdaki hakları korunur.
- ▷ Çocuklarla ilişkili suçlarda, ihbar yükümlülüğü olduğu bilinir ve bu doğrultuda gecikmeksizin harekete geçilir.

☎ 0542 5853990

✉ info@cinselsiddetlemucadele.org

🌐 www.cinselsiddetlemucadele.org

f [@cinselsiddetlemucadele](https://www.facebook.com/cinselsiddetlemucadele)

🐦 [@cs_mucadele](https://twitter.com/cs_mucadele)

📷 [@cinselsiddetlemucadeledernegi](https://www.instagram.com/cinselsiddetlemucadeledernegi)

▶ [CinselSiddetleMucadeleDernegi](https://www.youtube.com/CinselSiddetleMucadeleDernegi)

 **Cinsel Şiddetle
Mücadele** Derneği